

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

CURNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Tél kezdete

Nagy-Enyed, december 2.

(i.) Az utolsó szép őszi nappal eltűntek az ezredik évnek mulékony ünnepi jelenségei is; a számos ünnepély, a díszes kiállítás már csak a múlté, közönségünk érdeklődése ezekről hirtelen más tereire tereltetett át. Még be sem zárultak jóformán kiállításunk kapui, már benne voltunk a magas politikában.

Igy akarták az esélyek, hogy e nevezetes évben határozzon az ország a haza politikai sorsa felett is; megtették ezt is legjobb meggyőződésünk és akaratunk szerint; átstúrtunk ezen is; de érdeklődésünk meg nem pihent, ezekhez járult még, szűkebb téren — vármegyénk életében — az autonóm közigazgatás jövő évi működésének irányítása is; a megye őszi közgyűlése megtartott, a vármegye bizottsága határozott a közeljövő teendői felett és csak ennek is végeztével történhetett meg, hogy a közönség érdeklődése végre pihenőre térhetett; most pedig, midőn az első hó, az első éjszaki szél erejét érezzük, társadalmunk egy mozgalmas, érdekes és emlékezetes nyár és ős után visszavért rendez foglalkozásához, életmódjához, nevezetesebb kérdések a folyó évben többé rendez életrendéből kiközenteni nem fogják.

De épp az élet rendez folyása, a foglalkozások és szórakozásoknak szűkebb téren való érvényesítése, mely több szemlélődésre ad alkalmat, veti fel önkénytelenül a kérdést, miképp lehetne a vidék, a kisebb központok társadalmát élénkíteni olyképp, hogy a hosszú télen át intenzívebb társadalmi érintkezés, hasznos és nemes szórakozás mellett a közjónak is szolgálatára lehessen.

Természetesen mi e helyen a közjó alatt a kulturális haladást, a műveltség terjesztését és a társadalmi érintkezés ildomos és művelt szabályainak minél szélesebb körökben leendő alkalmaztatását értjük, és azt hisszük, nem rosszul determináltunk, mert ha bármily esemény részben is sikerül fenti eszméknek tért hódítani, szerintünk méltán tettünk szolgálatot az ugynevezett közjónak is. E célok elérésére pedig mi legalkalmasabbnak épp a téli időszakot véljük, egyrészt, mert az általános érdeklődést keltő kérdések ez időben rendszeren pi-

hennek, az egyes magánéletében pedig a csendesebb, nyugodtabb és szűkebb tere szorult tevékenység lép előtérbe, mely több időt nyújt a megfigyelésnek és több tevékenység fejthető ki a társadalmi életben. Midőn tehát az egyes ereje a társadalom érdekében inkább igénybe vehető, leghelyesebb is a kinalkozó alkalmat megragadni és közös erővel a társadalmi életet élénkíteni, fejleszteni, mert ez viszont az egyesre hat vissza, ki élénk társadalmi élet mellett hosszabb szabad idejét hasznosabban, czélszerűbben és kellemesebben tudja felhasználni.

Csak keresni kell tehát a módokat, melyekkel az egyesek ezen kölesönható erejét felhasználni és a társadalmi életbe beilleszteni lehet. Szerintünk mi e módokat a következőkben véljük feltalálni, és midőn előrebocsátjuk, hogy itt mindig szűkebb körünkről, saját vármegyénk társadalmi életéről szólnunk, azt hisszük, hogy

népszerű felolvasások tartása.

matiné-k rendezése,

kaszinói társas összejövetelek és műkedvelői előadások minél gyakoribb ismétlése által a városokban; vidéken pedig

kaszinók és olvasókörök szervezése által a czélt elérjük, mert közönségünket egymáshoz szoktattuk, a feszélyes érintkezést mellőzzük és főleg hasznos szórakoztatás által télen át az ezen szórakozásokra legalkalmasabb időben a társadalmi életet felfrissítjük.

Hisszük ezt azért, mert ha egyenként bírálgatjuk az általunk javasoltakat és először is városainkat tekintjük, nyugodtan állíthatjuk, hogy mind négy városunkban ezek könnyen kivihetők. Hála Istennek, úgy Nagy-Enyed, mint Gyulafehérvár, Abrudbánya és Vizakna bír intelligens, derék és hazafias tanári karral és mi nagyon jól tudjuk, hogy az illusztris tanár urak bármelyike is a köz érdekében szívesen vállalkoznék rá, hogy időszakonként akár a történelmi, akár a természettudományi vagy irodalmi részből egy rövid óráig tartó, könnyen megérthető értekezést tartson, melyen a város közönsége szívesen venne részt, gyakrabban érintkezne és egy pár kellemes órát töltene el; bir mindegyik városunk mindkét nembeli derék, ipar-

kodó tanuló ifusággal; mily élvezetet nyujtana az, ezen törekvő fiatalságot a széptudományok terén versenyezni engedni matiné-kon a város közönsége előtt! Birunk mind a négy városban népes kaszinóval; mily könnyen lehetne ezekben a kaszinótagok és hozzátartozóik részére élénk és szórakoztató társas összejöveteleket rendezni, melyeken a szórakoztatásról egynéhány tag szavaltat, zene, felolvasás vagy más rögtönzésekkel gondoskodna! Hogy mily előnyös volna ez, bővebben fejtegetnünk felesleges. A tapasztalat bizonyítja, hogy mindezek a közönség értelmiségének fejlesztésére, a nemesebb szórakozások plántálására mennyire előnyösök. Nincs is nagyobb központ e hazában, hol mindezek gyakorlatban ne volnának. Budapest, Kolozsvárt, nálunk Erdélyben minden nagyobb városban uzusban vannak; miért maradnánk csak mi el?

És amint könnyen keresztülvihetők mindezek városainkban, épp oly könnyen alakíthatók vidéki központjainkon az értelmiség részére kaszinók, népünk részére olvasókörök. Természetesen, míg városainkban a kezdet nehézségeivel megküzdünk már nem kell, a vidéken az alapot kell előbb megteremteni. De hiszen minden kezdet nehéz, de nem szabad visszariadni, mert a megkezdett munkának, előbb vagy utóbb, de sikerülni kell és a helyesen végzett fáradozás gyümölcseiben méltó jutalmat találанд az, ki a közjó, a haza javára szolgálni kész.

Mi a fentiekben röviden egy szerintünk megszívlelendő eszmét pendítettünk meg és legfőbb ohajunk az, hogy felszólalásunk ne legyen a pusztában elhangzó szó. Szívesen állunk bárkinek is rendelkezésére, ki e célok keresztülvitelére vállalkozni hajlandó, mert erős a hitünk, hogy ezzel társadalmunknak, a közjónak teszünk szolgálatot.

A képviselőház bizottságai.

A képviselőház bizottságait e hó 1-én megválasztván, az egyes bizottságokba beválasztott képviselők jegyzékét a következőkben közöljük:

1. Függő államadósságokat ellenőrző bizottság: (6 tag). Rendes tagok Ámon Ede, Csáky Lajos gr., Halassy Gyula, Horváth-Toldy Lajos gr. Póttagok: Pavics Ármin, Teleki Domokos gr.

3. Gazdasági bizottság: (11 tag). Bornemissza Ádám, Buzáth Ferencz, Daniel Márton, Fluger Károly, Földváry Miklós, Jónás Ödön, Kobek István, Molnár Antal, Oláh József, Somsich Andor, Wass Béla gr.

3. Igazságügyi bizottság: (26 tag). Barabás Béla, Barta Ödön, Beksiacs Gusztáv, Bernáth Béla, Chorin Ferencz, Emmer Kornel, Engelmayer József, Fabiny Teofil, Fluger Károly, Groisz Gusztáv, György Elek, Hódossy Imre, Jovanovits István, Kóla János, Kubina József, Lehötky Vilmos, Mataska Péter, Mohay Sándor, Nedeczey János, Neumann Ármán, Pisk Lajos, Széchenyi József, Szivák Imre, Tomassich Miklós, Veszter Imre, Zsigárdy Gyula.

4. Kérvényi bizottság: (18 tag). Balogh László, Bély László, Blaskovits Sándor, Fesztly Béla, Jagics József, Kabdebó Ferencz, Kőszeghy Sándor, Kubik Béla, Molnár Béla, Nedeljkovits Tódor, Purgly Sándor, Radocza János, Szögyényi László, Szuhányi Ferencz, Vay Ernő gr., Vajits Sándor, ifj. Zsámbokréthy József.

5. Könyvtári bizottság: (11 tag). Esterházy Kalmán gr., Goldis József, Herczeg Ferencz, Hock János, Ilyés Bálint, Kammerer Ernő, Kalmán Károly, Schreiber Frigyes, Szaploneczay Miklós, Teleki Sándor gr., Trauschenfels Emil.

6. Közgazdasági bizottság: (26 tag). Ágoston József, Andrássy Tivadar gr., Batthányi Tivadar gr., Brázay Kalmán, Dedovich György, Endrey Gyula, Fiáth Miklós, Heitai Ferencz, Ivanovits Iván, Károlyi Sándor gr., Kemény Pál, Király Ferencz, Kovácsi Sándor, Lánucz Leó, Lónyay Géza, Neiszidier Karoly, Rakovszky Géza, Rakovszky István, Rosenberg Gyula, Solymossy Lajos br., Sréter Alfréd, Szajbely Gyula, Szemere Attila, Tarajosy Sándor, Zay Miklós gr., Zichy Jenő gr.

7. Közigazgatási bizottság: (26 tag). Aidinger János, Baresay Kalmán, Batthyányi Lajos gr., Belitska Béni, Craus István, Daniel Gábor, Degenfeld Lajos gróf, Eötvös Károly, Földváry Miklós, Gyurkovich György, Hajdu József, Ivánka Oszkár, Janits Imre, Kabos Ferencz, Makfalvay Géza, Meskó László, Pogány Károly, Polczner Jenő, Ruffy Pál, Szabó Imre, Széll Kalmán, Tallian Béla, Tisza István, *Török Bertalan*, Zmeskál Zoltán, Zsámbokréthy Emil.

8. Közlekedésügyi bizottság: (26 tag). Adamovich Béla, Berchtold Arthur gr., Bethlen Balázs gr., Csipkay Károly, Frey Ferencz, Gencsy Albert, Halász Zsigmond, Harsányi József, Justh György, Kállay Lipót, Konkoly Thege Sándor, Korniss Ferencz, *Lukács Béla*, Major Ferencz, Márkus József, Maletér Zoltán, Morzsányi Károly, Papp Elek, Rudnyánszky Béla, Smialovszky Valér, Szende Béla, Szentpály Jenő, Thorockay Miklós gr., Tolnay Lajos, Urányi Imre, Weiss Berthold.

9. Mentelmi bizottság: (18 tag). Binder Vilmos, Bogyay Máté, Chernel György, Chorin Ferencz, Engelmayer József, Hentaller Lajos, Janicsary Sándor, Kabos Ferencz, Klobusitzky János, Konkoly Thege Sándor, Kóla János, Kubinyi Géza, Lónyay Sándor, Molnár Béla, Popovich István Vazul, Rohonyi Gyula, Schmidt Gyula, gr. Zichy Aladár.

10. Naplóbiráló bizottság: (26 tag). Babó Lajos, Beniczky Árpád, Blaskovits Ferencz, Domahidy Viktor, Dörr Soma, Ferdicska Kalmán, Frideczky Timót, Gajári Géza, Galliufl Lajos, Hegedüs Béla, Hulényi Győző, Kubinyi Andor, Lázár Meuyhért,

Lepsényi Miklós, Madarász Imre, Meiczner Vilmos, Perényi Zsigmond br., Pildner Ferencz, Pongrácz Anzelm br., Rétyi Mihály, Samuel Lázár, Sipeky Sándor, Szentiványi Gyula, Szinay Gyula, Szinyey-Merse Pál, Zmertych István.

11. Összeférhetlenségi bizottság: (9 tag). Andrássy Tivadar, Apáthy Péter, Krajcsovicz Sándor, László Mihály, *Mohay Sándor*, Ragályi Béla, Rátkay László, Rudnyánszky Béla, Schmidt Karoly.

12. Pénzügyi bizottság: (26 tag). Andrássy Géza gr., Andrássy Sándor gr., Doboczky Ignác, Faik Miksa, Farbaki István, Fenyvessy Ferencz, Gajári Ödön, Gullner Gyula, Gyurkovich György, Hegedüs Sándor, Justh Gyula, Kardos Kalmán, Komjáthy Béla, Kossuth Ferencz, Matlekovicz Sándor, Neményi Ambrus, Papp Géza, Pulszky Ágost, Rohonyi Gyula, Schmidt Károly, Szerb György, Teleki Géza gr., Terényi Lajos, Tisza Kalmán, Tomcsányi László, Zichy János gr. ifj.

13. Számvizsgáló bizottság: (11 tag). Bauszneru Guidó, Beles János, Biró Lajos, Dózsa Endre, Farkas József, Galliufl Lajos, Légrady Károly, Luppá Péter, Nyegre László, Putnok Mór, Vuja Péter.

14. Védőbizottság: (18 tag). Bezzerdj István, Bolgár Ferencz, Chernel György, Györfly Gyula, Josipovich Géza, Jósika Gábor br., Kemény Ákos br., Latinovits Pál, Lónyay Sándor, Meszlényi Pál, Münnich Aurél, Nagy Mihály, Podmaniczky Frigyes br., Radvánszky György, Széchenyi Aladár gr., Szentiványi Kalmán, Thaly Kalmán, Tóth János.

15. Vízügyi bizottság: (18 tag). Babics József, Balogh Kalmán, Csincsek Flórián, Fischer Sándor, Földváry Mihály, Gombos Béla, Hieronymi Károly, Karácsonyi Jenő gr., Kristóffy József, Magyar Kossa Géza, Nákó Kalmán gr., Reiter János, Rohonczy Gedeon, Sturmán György, Szabó István, Szulyovszky Dezső, Tellecsky Kristóf, Vitorisz Miklós.

16. Zár-számadásvizsgáló bizottság: (18 tag). Benke Gyula, Benyovszky Sándor, gr., Bernády György, Bónis István, Demkó Pál, Fest Lajos, Kulmann János, Lévay Lajos, Mayer Károly, Matucci Márton, Mihályi Péter, Nagy Sándor, Páder Rezső, Poltár Béla, Rónay János, Szekelz György, Szatmár Gábor gr. Zákó Milán.

17. Földművelésügyi bizottság: (26 tag). Bedő Albert, Bethlen András gr., Dókus Ernő, Egyedy Arthur, Görgey Gyula, Gyárfás Endre, Harkányi János br., Károlyi Sándor gr., Kubinyi Árpád, Kubinyi György, Leidenfrost László, Luby Géza, Marjay Péter, Marsovszky Endre, Meltzl Oszkár, Miklós Ödön, Pejacevich Arthur gr., Ragályi Béla, Rigó Ferencz, Semsey László, Serényi Béla gr., Szily Pongrácz, Telegdi József, Tüköry Alajos, Wass Béla gr., Wittmann János.

18. A valutarendezés céljaira szükséges arany beszerzését és felhasználását ellenőrző bizottság: Rendes tagok: (4 tag). Éder Ödön, Farkas Balázs, László Mihály, Széll Kalmán. Póttagok: (2 tag). Dedevich György, *Zeyk Gábor*.

Gazdasági egyesületek szövetsége.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” e kérdésben a következő körlevelet intézte az ország összes gazdasági egyleteihez:

Mélyen tisztelt Igazgatóválasztmány! Az 1896. szeptember 25-én — több gazdasági egylet gazdakongresszusi képviselői által — megtartott értekezletnek a gazdasági egyesületek szövetségére vonatkozólag megállapított és 6 pontban foglalt alapelveit egyletünk folyó hó 14-iki igazgatóválasztmányi ülésén — beható tárgyalás után — elfogadván, ide mellekve azzal a kérelemmel küldi meg a melyen tisztelt Társegyesület Igazgatóválasztmányának, hogy azokat, mint a szövetség fölépítésére egyedüli biztos, szolid és liberális alapot, következő ülésében tárgyalni és elfogadni méltóztassék. Kolozsvárt, 1896. november 15-én. Hazafias tisztelettel Szabó József, egyleti elnök. Tokaji László, egyleti titkár.

A hat pont a következő:

„1. A szövetség címe: „Gazdasági Egyletek Országos Szövetsége” legyen.

2. A szövetségbe belépő vidéki egyletek alapszabályainak módosítása ne legyen kötelező s rendes közgyűléseiken hozott határozattal bármikor kilephessenek.

3. A szövetségnek, mint erkölcsi testületnek hatásköre akként állapíttassék meg, hogy az — egyes, a gazdaközönseget érdeklő — országos kérdések megvitatásán s az ezekre vonatkozó állásfoglalást ölelje fel, de az egyes egyletek autonóm ügykört ne esorbitsa.

4. A közgyűlésen az „Országos Magyar Gazd. Egylet”-et 25-, az „Erdélyi Gazdasági Egylet”-et 10-, az egy törvényhatóság területére kiterjedő egyleteket 5—5 szavazat illesse meg. E szavazati jogot az illető egyletek egy, vagy több kiküldött által gyakorolhassák.

5. A központi költségek minden szavazat után mintegy 12—15 frtban volnának megállapítandók.

6. A szövetség elnöki és tisztviselői teendőit az „O. M. G. E.” elnöksége és tisztviselői kara intézze. A szövetség ügyeinek intézésére, a hozott határozatok végrehajtására és a jövő évi közgyűlés napirendjének előkészítése végett minden közgyűlés — az „O. M. G. E.” elnöksége alatt álló — 25—36 tagú végrehajtó bizottságot küldjön ki.”

Az „E. G. E.” ezen állásfoglalásához — teljes tájékoztatás céljából — a következő indokolást és magyarázatot fűzi:

„Ad 1: Már a kongresszuson elfogadtattván, indokolást és magyarázatot nem igényel.

Ad 2: A második pont azt célozza, hogy oly módosítások, melyek nem magukra az egyes tag-egyesületekre, illetve ezeknek saját céljai, eszközei és működésére vonatkoznak — azok alapszabályaiba föl ne vétessenek. Természetesen: a szövetséghez való hozzátartozást kifejező egy pontnak a felvétele — azzal a záradékkal, hogy rendes közgyűlésen hozott kilépési határozattal annak hatálya önként megszűnik — e föltétellel nem ellenkezik, amennyiben az a tag-egyesületeknek a szövetségben való részvételét jelzi. Minden más erre vonatkozó szövegnek a vidéki egyletek alapszabályaiba való felvétele — a szövetség külön alapszabályai mellett — egyenesen fölösleges.

Ad 3: A harmadik pont világosan és érthetően fejezi ki a szövetség lényegét, célját és működési körét.

Ad 4: A 4. pont első mondata — természetesen nem ragaszkodván feltétlenül a számokhoz is — azon arányt fejezi ki, mely a szövetségi jogok gyakorlására nézve legke-

vesebb aggodalommal általánosan elfogadható. A második mondatban foglaltakat feltétlenül kívánatosá teszi azon körülmény, hogy részint a távolság, részint az anyagiak több egyeletet akadályoznak abban, hogy képviselőit minden alkalommal teljes számban felküldhesse.

Ad 5: Az 5. pont nem zárja ki azt, hogy egyes gazdagabb egyletek önként ne adhatnának többet, de azt sem, hogy a szegényebbeknek e díjak részben, vagy egészben el is engedjék.

Ad 6: E pontban főképp az czéloztatik, hogy a szövetséges tag-egyletek a szövetség működésére és irányára évről-évre befolyást gyakorolhassanak.

Az iparos-ifjuság mulatsága.

Kellemes estét szereztek iparos-ifjaink városunk közönségének múlt hó 29-én vasárnap a „Sárga csikó” előadásával. Elismerés illeti derek fiatal iparosainkat, hogy czélul tűzték ki, az őszi és téli hosszú estéket ily nemes, kellemes és hasznos szórakozásokkal tölteni el. Szerencsésnek tartjuk ez eszmét és magunk részéről csak pártolni tudjuk, mert műkedvelői előadások rendezése, míg egyrészt elvonja a fiatalságot a lélekölő vagy erkölcsrontó egyéb szórakozástól, nemesítőleg hat a kedélyre, másrészt pedig hogy mily hasznos hajt kulturális tekintetéből, felesleges is említenünk. A vasárnapi est bátorítólag hathat a kezdeményezőkre, működők és rendezőkre, mert a résztvevő közönség elismeréssel fogadta ez első próbálkozást és az általános helyeslés az iparos-kör fiatalaira csak buzdító lehet arra nézve, hogy folytassák bátran e nemű szórakozásaikat, mert intelligens közönségünk az ezekben rejlő hasznos és nemes czélzatot nagyon is tudja méltányolni.

A kezdeményezésen kívül elismerés illeti a műkedvelőket a kerekded, jó előadásért is, és annál inkább, mert — mint értesülünk — a meglehetősen hosszú darab betanulását alig 12 próba alatt végezték és e rövid idő dacára teljesen egybevágó, kerekded előadást nyújtottak; minden egyes szereplő szerepét oly jól tudta és oly helyesen játszta, mintha legalább is egy párszor már személyesítette volna alakját a színpadon. Ha a darab előadásáról akarnánk kimerítően beszámolni, úgy egyenként kellene dicsérelőleg felemlítenünk az összes szereplőket, mert a játékosok mindegyike — bár a legkisebb szerepkörben is — derekasan kitett magát. A főbb szerepvivők közül első sorban is ki kell emelnünk a Tomay nővéreket. Tomay Ilonka Erzsike szerepében egy megenni való, kedves, szerelmes leánykát mutatott be; szépen és kellemesen énekelt; abszolúte nem csodálkoztunk felette, hogy Csorba Laci (Jakab Árpád) annyira boldult utána és oly szépen futta el szép, bánatos pótait. Tomay Margit nagy áldozatot hozott, midőn szép arcát elcsunyította, hogy öregnek láttassék és Csorba Márton feleségét, Ágneszt méltóan ábrázolhassa. Gerger Zelma, Egressy Teréz, Kovács Anna, Varga Zsuzsika kis szerepekben bár, de jól megállták helyüket és szépen festettek kaczkias magyar népviseletükben. A kisegítő szereplők: Szathmáry Róza, Vermesi Annuska, Krizbai Erzsike, szintén ügyesen mozogtak. A férfi szereplők közül az előbb említett Jakab Árpádon kívül különösen kiváltak: Teleky István Csorba Márton szerepében, Szathmáry József (Bakaj András), Fecske Károly

(Gelecséri), Bakó Károly (Csárdás gazda). Kitünően festett Gerendi Károly, Gelecséri Peti személyesítője. Pompás maszkja volt és pompásan játszott Kellner József Boltos Iczig és Kiss Albert a Bógós szerepében. Áron Antal, ifj. Szergely János, Szathmáry János, Keresztes N. Imre, Telegy Imre, Kiss Lajos, Szvoboda Miklós, Hegyesi János, Szathmáry Samu, Bakcsy Ferencz, Benyovics Adolf és Felvinczy Gyula egytől-egyig mind derekasan hozzájárultak ahhoz, hogy az est sikerfe minél fényesebb legyen. És — a kiről tulajdonképpen első helyen kellett volna megemlékeznünk — feltétlen elismerés illeti Schiffer Sándort, a darab rendezőjét és betanítóját, ki fáradságot nem kímélve, a darabot oly szépen rendezte és műkedvelő társaival oly szép összjátékot tudott felmutatni. A közönség gyakori tapsaiból neki is kijutott a méltán megérdemelt rész.

10 órakor véget ért az előadás, a termet zsufozásig megtöltő közönség fiatalabbik része egy ropogós csárdással kezdte meg a táncot, mely lankadatlan jó kedvvel a késő éjjeli órákig tartott; természetesen legtöbbször forgatták az est hősnőit, a műkedvelőnőket, kik nemesak a színpadon voltak annyira kedvesek és szépek, de a táncteremben is.

Ott voltak: Seprényi Erzsike, Tomay Ilonka és Margit, Borsos Berta, Tenkei Berta, Varga Zsuzsika, Szöllősy Ida, Keresztes Ilona, Egressy Teréz és Irma, Barta Anna, Kiss Ilona, Hendel Jozefin, Szöcs Berta, Szathmári Róza és Mari, Gergely Zelma, Nagy Anna, Köpeczi Lujza, Spangenberg Berta, Kali Lila, Schauman Adel, Kovács Aranka, Török Borena, Tartler Ilonka, Vermesi Róza (M. Ujvár), Krizbai Erzsike, Vermesi Anna, Nagy Ida, Roth Maricz, Szász Zsuzsika, Tartler Ágnes, Szász Berta, Szepte Jozefa, Tóth Jozefa, Besenyei Julesa, Keresztes Anna, Makai Róza, Mihály Mariska és Rózika (Felvincz), Grosz Frida (Gyulafehérvár), Kiss Julesa, Kovács Anna és még sokan, kiket a zsufozott teremben feljegyeznünk nem sikerült. Az estély bevétele 174 frt 40 kr volt.

Levelezés.

Verespataki levél.

Kilátás új képviselőválasztásra. — Kombinációk. — Az „Ellenzék”-ben megjelent levél. — Községi képviselők választása.

Verespatak, 1895. november 28.

Hát rosszul imádkoztunk, mert az ecrik még is csak megválasztották Lukács Lászlót képviselőjükül, s Lukács László Eger mandatumát tartja meg. Eleggé rosszul teszi, mert azt már megtámadták, tehát jele annak, hogy ott nem tudják őt és érdemeit méltányolni, míg mi egyhangulag, személye és érdemei iránti szeretet- és elismeréstől áthatva választottuk meg, s mi az iránt kérelmeztünk nála, hogy a mi szerény, de szűz tiszta mandatumunkat fogadja, de — hja! — az a bizonyos magas politika az ő érzelmeinek is diktál, anélkül, hogy a miénkire ügyet vetne. Most új választásra készülünk. Mivel a mi jelöltünk dr. Ebergényi Sándor a jelölést nem fogadta el, a közbizalom dr. Lukács György belügyminiszteri titkárságán összpontosul, kit már ugy Abrudbánya, mint Verespatak erre felkért s megválasztatása biztos. Jelöltül ajánljuk egy Kormos Alfréd nevű hírlapíró is, kinek ügynökei Verespatakra is ellátogattak, minden szépet és jót ígérve, de majdnem semmi eredménnyel. Egy pár ember, kinek a közügy és közjó csak tizedrendű kérdés, tán

híve lett, de a nagy zöme a józan és helyes gondolkozású választóknak dr. Lukács-csal tart s az egész Kormos-féle fellépés csak arra jó: tárczáját egy pár felesleges ezrestől megszabadítani s az itteni választást megélni. Az „Ellenzék” is (egy abrudbányai levélben, melyet egy „Csiszlik” irt) megemlékszik a Kormos-féle mozgalomról, a melyben egy István bácsi nevű keresztet szólaltat meg, ki egy csomó elkoptatott rossz viccz közé egy nagyon furcsa és becsületsértő argumentumot is szur, mondván: Árva Bálint kereskedő urnak sem fizette ki Moldován Lajos pártelnök a 400 frtját, amit a mult választáskor a választóknak italképpen előlegeztetett a miniszter nevében.

Hát ez — mint a többi argumentumok mindnyája — nem igaz. Árva Bálint nevű kereskedő Verespatakon nincs is, így tehát nem is előlegezhetett a miniszter nevében 400 frt értékű italt. Nem is reflektálnánk erre, ha e „viccz”-ben nem volna rosszakaratu czélzatosság általánosan tisztelt pártelnökünk Moldován Lajos ur ellen. E férfi mindenha a kiváló önzetlenség, közügyek és közsege iránti lángoló szeretet és fáradhatlan tevékenység mintaképe volt s ma is az, ki hasonló erenyekben bővekedő. Ebergényi Mózs, Dregán János és Ajtay János urakkal egyenes uton (mindig a haza és közsege érdekeit tartva szem előtt) halad s ha előlegeztetett volna 400 frt értékű italt, bizonyára ki is fizette volna, de nálunk négy választáson sem isznak meg 400 frtra bort, lévén a választó közönség is oly intelligens, hogy nem a potya eszem-iszomsággért választ, hanem önértetesen: a haza és közsege boldogulásáért. Kár ily férfiakat rosszakarattal meghurcolni, mert hisz oly kevés a mai korban az ily szépézelmű férfi, hogy aki ellenük támad, bünt követ el. A községi képviselő-testületet holnap egészítik választás utján. Az előjelöklől ítélve e választás is, mint az előbbie, Verespatakhoz méltóan, békés lesz, s csak azokat fogják megválasztani (egy pár kivétellel), kiknek megbízatásuk az idén lejárt.

r. l.

Vegyes hírek.

— Az új lugosi püspök. Mint lapunk mult számában is említettük, lugosi püspökké vármegyénk szülöttje dr. Radu Demeter leit kinevezve. Életrajzi adataiból közöljük a következőket: Radu Demeter, lugosi görög katolikus püspök, 1859-ben született Szászujfaluban Erdélyben. Alsófehér vármegyében. Szülei egyszerű földmives emberek voltak. Tanulmányait Balázsfalván végezte, honnan Váucsá érsek Rómába küldötte. Mint fölszentelt pap Bukarestben működött, hova az érsek a görög katolikus hívek lelki gondozására küldötte. Bukarestben előbb a rom. katolikus szemináriumban prefektus és theologiai tanár volt, majd rektorrá lett. A bukaresti székesegyházban mondott konferenciái nagy tekintélyt szereztek neki. Meg csak 37 éves, élete javát Romániában töltötte. Most is még Bukarestben lakik. Az új püspök öcsese a balázsfalvi szeminárium spirituális. Lapunk egyik munkatársának az ősz folyamán alkalma volt több ízben a most kinevezett püspökkel érintkezni, hallotta őt szónokolni és szerinte, amily szépen, elegánsan beszél és kezeli a román nyelvet, épp oly folyékonyan beszél dr. Radu magyarul. Mindig a legnagyobb rajongással és szeretettel emlékezik meg Erdélyről és szülő vármegyéjéről.

ról. Nem is mulasztotta el soha, ha Erdélyben járt, hogy szülőhelyét, rokonait és jó ismerőseit minden egyes esetben meg ne látogassa.

— **Körjegyzők gyűlése.** Alsófehér vármegye körjegyzői november hó 29-én Nagy-Enyeden a városháza dísztermében gyűlést tartottak, a czára azonban a községi és körjegyzők tekintélyes számának, a gyűlésen mégis csak 16 jegyző vett részt. Sajnosan tapasztaltuk, hogy ezen számos tagot számláló egyesület tagjai kevéssé érdeklődnek saját ügyeik iránt, de megnyugtató, hogy az egybegyűltek elénk érdeklődéssel vettek részt a gyűlést tárgysorozatának elintézésében. A gyűlést pont 11 órakor nyitotta meg — az elnök Török Bertalan orsz. képviselő távollétében — Tanczos János vajasdi jegyző magvas beszéddel, örömeinek adva kifejezést, hogy kollégáit e helyen szívesen üdvözölheti; előadja, hogy az egylet eddigi buzgó elnöke időközben képviselővé választatván, új elnök, valamint a többi tisztviselők választása lesz a gyűlés tárgya, ezért kéri az egybegyűlteket, hogy jól megfontolva a tisztviselőknek szánt egyéniséget, a választást ejtsék meg. Ezután nyomban megejtették a választást; elnöknek Tanczos J. vajasdi, alelnöknek: Krengel Sándor fővisi és jegyzőnek: Fülöp Gábor kutyfalvi jegyzőket megválasztották egyhangulag; majd szavazatöbbséggel a választmányi tagokat. Megalakulván a tisztikar, elnök indítványára határozatilag kimondta a közgyűlés, hogy eddigi buzgó elnöknek orsz. képviselővé választásához gratulál, az egylet iránt tapasztalt eddigi érdeklődéséért átíratni köszönetet mond, kérve egyúttal jövőben pártfogását. Ugyancsak az elnök indítványára, több egyleti tag hozzászólása után, elhatározta a gyűlés azt is, hogy Alsófehér vármegye alispánjához felterjesztést intéznek, melyben kéri fogják, hogy tekintve a nagy munkahalmat, mely a jegyzőkre hárul, valamint az anyakönyvvezetéssel reájuk rótt újabb, nagy felelőséggel járó munkájukat, aljegyzői állások rendszeresítésének, valamint a házber és dologi kiadások méltányos módon emeltessenek. Végül elhatározták, hogy a jövő évben tartandó rendes gyűlést Nagy-Enyeden fogják megtartani, az erre vonatkozó meghívót és bővebb felvilágosításokat pedig a „Közérdek“ útján teszik közzé. Gyűlés után a „Nemzeti Szalldában“ közös ebédre gyűltek össze. Sz.

— **Adózó közönségünk figyelmébe.** Ugy a városi, mint községi ad fizetőket figyelmeztetjük arra, hogy tekintve az év végének közeledését, adójukat és egyéb kincstári tartozásaikat e hó közepéig annál is inkább fizessék be, mert nem fizetés esetén a végrehajtás kényszerétől nem fognak megkíméltetni.

— **Figyelmeztetés.** Ez uton értesítjük iparos polgártársainkat, hogy a Balazsfalván e hó 5-én megtartatni szokott országos vásár — a közbeeső vasárnap miatt — e hó 7-én hétfőn tartatik meg.

— **Sertésvész.** Spring, Strázsa, Oláh-Lapád községekben a sertésvész megszűnven, nevezett községek sertés-állománya a zár alól feloládatott.

— **Száj- és körömfájás** lépett föl a kisenyedi járáshoz tartozó Drassó és Koneza községek szarvasmarha-állományában.

— **Vármegyénk aranybányászatához.** Mint nekünk Budapestről írják, ott „Fortuna“ aranybánya-részvénytársaság czég alatt és Budapest székhellyel a napokban

alakult egy új aranybánya-részvénytársaság. A vállalat tárgya: az erdélyrészi elhanyagolt aranybánya-ipar föllendítése s különösen az Alsófehér vármegye Bucsum községben fekvő Sz.-Endre nevű aranybánya üzembe vétele és kiaknázása. Az alapítóke 1 millió frt (80,000 drb 25 korona névértékű részvény). A társaság megvette Langermann James W. S. alapító-tag Alsófehér vármegye Bucsum községében fekvő „Sz.-Endre“ nevű feltárt és már üzembe levő aranybányáját 750,000 frtért, melynek fejében Langermann James 50,000 darab 25 koronás részvényt kapott. Hammond P. T. Edward, a másik alapító, műszaki felszereléseket adott el a társaságnak 249,875 frtért, melynek fejében 19,990 drb 25 koronás részvényt kap, míg a még fennmaradó 10 drb részvényt a felügyelő-bizottsági tagok jegyezték. A bucsumi „Sz.-Endre“bánya, amelyről fentebb szó van, egy bánya-társulat tulajdonát képezte, amely a birtokosok nevében 30,000 frtért adta el a társulat birtokában lévő 30 egész bányarészvényt (cux) Hoitsy Pál volt orsz. képviselőnek, ki tulajdonjogát Langermann Jamesra, ez pedig a társaságra ruházta át. Igazgatósági tagokká választottak: Battyány-Strattmann Ödön herceg, Berchtold Miklós gróf, Festetics Géza gróf, Langermann James W. S., Hammond Edward P. T. — Felügyelő-bizottsági tagok: Hoitsy Jenő, Kálnoki Henrik, Gratz János. Az új részvénytársaság megalapításában Hoitsy volt orsz. gyűlési képviselőn kívül az oroszlanrész Boér Béla abrudbányai polgármestert illeti és első sorban is neki köszönhető, hogy az idegen tőke figyelme ujjolag is az erdélyi aranybányászatra tereltetett.

— **A főhercegnő sarkantyui.** A hetvenes években, mikor még iczi-piczi szőkefürtös, rózsás arcú lánykaszánba ment Mária Dorottya főhercegnő, gróf V. huszárezredes volt József főherceg főudvarmestere. A kis Mária Dorottya nagyon szerette a gróft s valahányszor dadájával, Kubinyi urnővel, az alsuthi parkban sétált és a gróft megpillantotta, mindig megszólította.

Különösen tetszett neki, ha a gróf sarkantyuját összeverte és ütemszerűen csegett-bongott.

— Jaj de szép, jaj de szeretnék ilyet! — tapsolt a kis főhercegnő.

Történt aztán, hogy a kis Mariska édesanyjával, Klotild kir. hercegnővel és dadájával, elutazott Franzensbadba. Egyszer csak kap Kubinyiné a postán egy csomagot, abban egy pár pompás kis ezüst sarkantyut, a melyet V. gróf küldött a kis Mariskának. Szörnyen örült a kis lány az ajándéknak és noha akkor még nem igen állt jó lábón a betűkkel, megkérte Kubinyinét, írának levelet a V. bácsinak, aki oly nagy örömet szerzett neki.

Ma is megvan az a levél. Finom negyedret papírosra nagy ákom-bákom betűkkel van írva. A sorok felülről lefelé futnak, a mint a dada vezette a kis fenség kezét.

— Kedves V. bácsi!

Igy hangzik a megszólítás és el van mondva a levélben, milyen nagy örömet okozott a sarkantyú . . . bizony — írja Mariska királyi hercegnő — a mama nem is akarta előbb megengedni, hogy viseljem, mert azt mondta, nem kis lánynak való, de aztán addig könyörögtem, míg végre megengedte. Kubinyiné aztán egy selyemzsinór segítségével felkötötte, hogy meg ne sértse lábamat és most olyan büszkén sétálgatok itt, hogy minden német kis lány irigyel,

mert a német kis lányoknak nem dukál a sarkantyú . . . és milyen szépen tudom pengetni, akár V. bácsi otthon . . .

A levél végén csókoltatja a papát — József főherceget — és üdvözi a V. bácsi fiát, akik majd megint csacsikak lesznek, ha otthon leszünk Alsuthon.

V. gróf két fiát ugyanis a kis főhercegnő gyakran befogta egy kocsikába és úgy hajtotta őket az alsuthi parkban, míg a hintóban a párisi dáma ült, az óriás hajas baba, amelyet a nagymama, Kóburg hercegné küldött.

Egyik kedvenc kiránduló helye volt a kis főhercegnőnek a Máriavölgy, a hol József főherceg remek tehenészete van. Rendesen sós kenyérrel traktálta a boczikákat, amelyek mind ösmertek. Ilyenkor zsebeiben bon-bont is vitt néha. Egyszer megkérdezte a főherceg, minek a boczikáknak a bon-bon.

— Oh! feleit komolyan a kis főhercegnő. — Ez a gárdistaim lénungja, akik elkísérnek.

Értette V. gróf fiát, a kik rendesen ponnifogatukon kísérték az udvari hintót, amely Mariska főhercegnőt vitte.

Egy karácsonyi alkalommal József főherceg teljes huszár-uniformissal lepte meg a V. fiukat.

Mariska főhercegnő tapsolt örömeiben: — Oh, be derek, — kiáltott gyermekes lelkesedéssel — most már igazi gárdisták, kardjuk is van, mintha én királyné lennék.

— **Mac Kinley otthona.** Az Egyesült Államok új elnöke, a győztes arany-ember, akit mostanában a világ egyik fele csodál, a másik fele irigyel, eppenséggel nincs olyan rózsás és irigyelendő helyzetben, mint a ember képzelte. Ohio állam Canton városában van a háza, ahol két hét óta három titkár segédelmével emberfölötti munkalkodást véggez. Ebben a házban készíti, részben készítteti a beszédeit. fogadja a látogatókat s küldöttségeket, melyek a világ minden részéből özönlenek hozzá. Minden látogatója, nők és gyermekek részére is, van egy barátságos szava és kézszeritása. Az amerikai újságok csodálkoznak Mac Kinley izomerején, hogy az angol-amerikaiak típusú shakehands-eit olyan bőségesen tudja pazarolni. A mult hét egyik delutánján, valamelyik újságíró összeszámolta, 8000 emberrel fogott kezét. De a kézszerítés meg a csekélyebb munka. Sokkal nehezebb dofog az érkező leveleket átolvasnia. Naponta átlag 2000 levél érkezik hozzá, ezeknek csekélyebb része tartalmaz politikai dolgokat, legnagyobb részben tisztelői kéri, hogy küldjön nekik fotografiát, autogrammot, egy gombot a ruhájáról, egy pár ócska cipőt, sőt — az amerikaiak semmitől sem riadnak vissza, ha híres emberől ereklyét akarnak kapni — szivarvéget is kérnek tőle. Mac Kinley reggel öt órakor kel. átfutja újságját, azután elolvassa az érkezett levelek egy részét, s a fontosabakra titkáriának mindjárt választ mond tollba. Kilenc órakor fogadja látogatóit s közben hatalmas étvágygyal fogyasztja el a reggelijét. Négy órakor setakocsizást tesz a feleségével és ez az egyedüli szórakozása. Ebéd után azokat a beszédeket diktálja, melyeket másnap fog mondani, s ismerőseivel politikai ügyekről beszélget. Éjfélután egy órákor vonul csak vissza, hogy pár óra hosszát pihenjen. Ilyen az élete a diadalmas hősnek. Hatalmas test kell hozzá, hogy ilyen szellemi megerőltetést kibírjon. Végül még egyet

Ugyanazon a napon, amelyen Mac Kinley megválasztották, Amerika legnagyobb esilagvizsgálója, a Lick-observatorium, egy új üstökös fedezett föl. Ime, a Mac Kinley üstökös — mondották Mac Kinley hívei. — „Ez, kérem, már a hatodik üstökös ebben az esztendőben” — felelik erre Bryan pártfelei.

Rothschildok otthona. Egy német hírlapíró a minap meglátogatta a frankfurti Rothschild egyik kastélyát és ez alkalommal sok érdekes dolgot mond el a Rothschildok otthonáról. A Rothschild-ház frankfurti feje télen Frankfurtban lakik, de az év legnagyobb részét a Grüneberg-villában tölti el. A frankfurti palota pompás három emeletes palota, mely minden évben januártól márcziusig a legválogatottabb társaságot fogadja falai köze. Rothschild neje nagyon szeret időzni a kömgsteini villában is. Ezt a villát, melynek terveit Rothschild báró készítette, nyolcz évig építették és díszítéssel a legkitűnőbb művészek voltak elfoglalva. Sokkal egyszerűbb a Grünebergi villa. Tágas, nagy épület, kívülről talán nagyon is egyszerű, de belől a legnagyobb költséggel van felszerelve. Nincsenek benne ragyogó dolgok, de majdnem minden egyes tárgyának nagy műbecse van. Gobelinek, régi mesterek festményei, értékes butoridarabok, drága faragványok nagy bősége váltakozik a termekben, a nélkül azonban, hogy bármi tekintetben is kirívó volna. A Rothschildok palotája nemcsak nagy költséggel, de nagy izléssel is van berendezve. A Grüneberg-villát nagy kert veszi körül, óriási pázsittalakkal, látszólag teljesen fölvégyszas nélkül, de valójában olyan örzet alatt, hogy észrevétel nélkül ugyan be nem jut senki a parkba. Ebben a műkincsekkel megtöltött palotában tölti báró Rothschild az év legnagyobb részét, idejét vallás-filozófiai tudományok és üzleti dolgok között osztva meg.

A kenyér és a torma. Aki a torma után kenyeret szagol, annak a torma nem facsarja az orrát s könnyekre sem fakasztja. A torma csak az alatt izgatja az orr nyaklátyját, mialatt izgató, illó anyagai belejuthatnak, az orr alá tartott kenyér pedig utját állja amaz anyagoknak; sőt mialatt a kenyeret szagoljuk a torma illó anyagából az orrban meg visszamaradt részeket is eltávolítja a legaram.

Meteorologiai jelentés nov. 29-től decz. 2-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
29	7	54.8	-1.0	NE ₂	10*	ny.	
	2	59.4	-4.3	NW ₇	7	—	-0.6 - 12.0
	9	64.0	-7.2	N ₃	2	—	
30	7	66.6	-11.3	SW ₂	2	—	
	2	64.2	-3.9	W ₅	2	—	-3.2 - 11.8
	9	66.9	-9.5	N ₁	0	—	
1	7	64.2	9.0	N ₁	4	—	
	2	60.3	+0.6	SW ₃	9	—	+1.0 - 9.0
	9	60.0	-2.8	NW ₂	8*	9.0	
2	7	62.5	-3.3	E ₂	1	—	
	2						
	9						

Kilátás: Egyelőre derült, hideg; később borulás valószínű.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C^o. fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat fokai = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Közgazdaság.

Gabona- és terménypiacz.

Budapest, decz. 2.

(U. M.) A lefolyt héten már nem tapasztaltuk azt az élénkséget, mely az előző heteken az összes mérvadó piacokon végig vonult. A nyugati piacokon a lanyhaság került felül és az árak Amerikából kiindulól mindenütt csökkentek. A tulspekuláció, mely igen sok hivatlan elemet vont az üzletbe, már érezhetővé válik és a legitim üzlet bizonytalanságban van a tényleges konjunktúra iránt annyival is inkább, minthogy a folytonos bőséges hozatok, melyek karácsony előtt még nagyobb mennyiségben várhatók, nemi kételyt ebresztenek a rossz termésről szóló statisztikai adatok helyességében. Arról azonban, hogy az árak a régi alacsony nivóra essenek vissza, szó sem lehet, mivel azok a tények, melyek az előbbi áremelkedéseket megteremtették, egy csapással nem szűnhetnek meg.

Amerikában a hét első felében lanyha irányzatot követett az üzlet, mert a nagyobb hozatalok, külföldi eladások, az usó áru szaporodása és az ellenőrizhető készletek növekedése folytán a haussepárt terjedelmes realizálásokat eszközölt. A hét derekán azonban megszilárdult az irányzat, mivel Angolországból kellemetlen hírek érkeztek, azonkívül ausztráliai továbbvásárlások is hozzájárultak az irányzat megszilárdulásához. Az angol piacokon szilárd irányzat uralkodott, minthogy az indiai inség folytán a spekuláció jobb animóval vásárol, a realizálás azonban itt is igen gyakran visszafajtották a szilárd hangulatot. A francia piacokon szilárd volt az irányzat, mivel az őszi vetési munkálatok nagyon elkéstek és a bevetett terület is lényegesen csökkent. Az észak-német határidő-piacokon az irányzat szintén csak később javult meg, a forgalom azonban mindvégig élénk volt. Dél-Németországban és a Rajna mentén esendes forgalom mellett az árak tartottak maradtak. Hollandiában és Belgiumban mindenütt Amerika irányzatát követik. A svájci piacok szilárdak.

A budapesti piacon a hét elején egy kissé visszaestek a gabonaárak, mivel az enyhe időjárás és a külföldi lanyha irányzat folytán a fogyasztók kereslete alábbhagyott. A hét második felében azonban újból szilárd irányzat került felszínre, minek folytán az előbbi áresés kiegyenlített. A forgalom különben igen szűk körben mozgott.

A határidőüzletben az irányzat nem volt egyöntetű a lefolyt héten, miután a külföldi hírek gyakran változtak és az időközönkénti emelkedést csakhamar reakció követte. A piac sem oly izgatott, mint az előző hetekben volt, mert a fogyasztás a téli szükségletet már nagyjára fedezte és a készlet keresletének csökkenésével a spekuláció vállalkozási kedve is nyugodtabb lett. Az egyes napokon uralkodott szilárd irányzat arra a körülményre vezethető vissza, hogy a lapok igen sokat foglalkoznak az indiai éhínség-hirekkel, melynek befolyása már annyiban is hasznunkra lehet, hogy a dunai államok ezentul nem fogják a mi piacunkat annyira elárasztani gabonával. Ez okból, buza kivételével, mely 18 krt vesztett, az összes cikkek aránylag tartottak maradtak, míg tengeri és repeze továbbra is erős reakciónak voltak kitéve.

Fontosabb árucikkek árai:

Liszt: 0. sz. 13.50, 1. sz. 13.20, 2. sz. 12.70, 3. sz. 12.20, 4. sz. 12.—, 5. sz. 11.80, 6. sz. 10.70, 7. sz. 8.90, 8. sz. 5.80 frt.

Szesz: finomított 51.50, élesztőszesz 51.75, nyers adózott 50.75, nyers adózatlan 12.—, denaturált 17.25, kontingens nyers 14.25 frt.

Czukur: 1-a raff. 34.50, koczka 35.50, pilé 33.—, nyers czukur 27.—, frt.

Szilva, határidőre: boszniai 120 drbos 13.50, 100 drbos 14.75, 85 drbos 15.75, szerbiai szokvány 13.25, 100 drbos 14.75, 85 drbos 15.75 frt.

Disznósír: budapesti 47.50 frt.

Szalonna: városi légen szárított 4 drbos 53.—, 3 drbos 52.—, füstölt 57.— frt.

Elszász bortermelése a régi időben.

Egy most megjelent munka érdekes adatokat mond el Elszász bortermelésének múltjáról. A XIII. században gyakran nagy bortermés volt Elszászban. 1255-ben akkora volt a termés, hogy a fűrtök legnagyobb részét a tőkén hagyták, mert nem volt elegendő edény a must befogadására. Ugyanakkor a nagy termés miatt olyan kis értéke volt a bornak, hogy a selejtesebbet víz helyett vakolat készítésre használták. Ugyancsak nagy bortermés volt 1300, 1306, 1473-ban. Ez utóbbi évben a szárazság miatt a főzelékfélék rosszul sikerültek s ezért megdrágultak, úgy, hogy bizonyos mennyiségű répaért 30-40-szer annyi bort adtak. Hogy az 1484-iki esztendő is bőtermő lehetett borban, bizonyítja az, hogy a zárdák és korházak tömördek bort kaptak ajándékkul. Ugyanekkor egy tojásért egy ohm (26 liter) bort adtak. 1493-ban a borokat kiöntötték, hogy az ujnak-helye jusson. Nagyszerű szűret lehetett 1529-ben, melyről mesebe illő dolgokat mond a krónikás. 1540-ben és 1583-ban akkora volt a termés, hogy az üres hordóért háromszor annyi bort adtak, mint amennyi belefért. Érdekesekek a borárak is. 1255-ben Strassburgban egy ohm, tehát 26 liter bor ára 14 fillér. 1386-ban egy fuder (24 ohm) bor alig volt egy forint. 1484-ben egy ohm bor 6-7 fillér volt, tehát körülbelül 4 liter bort lehetett alig fél krajczárért kapni.

A szőlőkarók tartóssá tétele. Mint-hogy főként a karók repedéseibe hatoló nedvesség rontja a fát, a télen vágott karókat fedél alatt jól kiszáritva, oly anyaggal kell bekenni, mely a repedéseket betömi. Erre legjobb a porrá tört agyagból és forró kőszén-kátrányból készített tapasz. Ezzel kitöltjük a nagyobb repedéseket, azután a karó földbe kerülő részét újból bekenjük forró kátránnyal és porrá tört agyagot szítalunk reá, annyit, amennyit a kátrány felvenni tud. Ha ez a réteg megszárad, még egyszer ismételjük a bekenést s így kezeljük a karó felső végét is, hogy ott se hatolhasson be a nedvesség. A kátránnyal kevert agyag vízátatlan réteggel vonja be a karót s megóvjá a rothadástól.

Gyümölcsfa-csemeték adományozása. A földmivelésügyi miniszter ur a jövő évi tavaszán gyümölcsfa vadcseni teket fog kiosztani a községi faiskoláknak. Amelyik község ezekből a csemetékből kapni akar, folyamodását jövő év január 31-éig nyújtsa be a földmivelésügyi miniszter urhoz. A folyamodásra 50 krajczáros bélyeget kell ragasztani. A csemetéket ingyen adják, csak a csomagolást és szállítási költséget kell megfizetni. — Gyümölcsfa-ajtványokat is adományoz a miniszterium egyes községeknek, pl. ha jégverés vagy szélviharok megtizedelték a gyümölcsfa-állományt, vagy ha a község valamely területet, mely eddig gyümölcsfákkal beültetve nem volt, gyümölcsössé akar alakítani, ha a község oly kicsiny vagy szegény, hogy faiskolát fenntartani képtelen.

Ojtványokért december 15-éig kell folyamodni.

Füzdugványok. Községi füztelepek létesítésére a földművelésügyi miniszter utól ingyen kapható füzdugvány. Ezért a gazdasági egyesület útján a földművelésügyi miniszter urhoz kell folyamodni, vagy pedig a fatenyésztési felügyelő urhoz kell fordulni.

Ojtóvesszők. Községi faiskolák, egyesületek, lelkészek és földmivesek részére az állami telepeken több százezer darab nemis ojtóvessző van, mely darakonként fél krajczárnyi szedési díj mellett küldetik meg az egyes megrendelőknek. Ojtóvesszőért egyszerű levelben vagy levelező-lapon az országos gyümölcsenyésztési miniszteri biztos urhoz (Budapest I. Gellérthegy, m. kir. keretkezeti tanintézet) kell fordulni. (Sz.)

Piaci árak.

Nagy nyed, 1896. november 29

Buza legjobb	1 véka	1.—
" közepes	"	—90
Kétszeres legjobb	"	—80
" közepes	"	—75
Rozs legjobb	"	—70
" közepes	"	—65
Zab legjobb	"	—50
" közepes	"	—45
Kukorica (tengeri)	1 véka	—75
Burgonya	"	—35
Szénna legjobb	egy szekér	6.—
Szalma legjobb	"	2.20
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	"	3.50
Cserfa 1 "	1 " "	3.—
Tölgyfa 1 "	1 " "	3.—
Faszén kemény	egy hektoliter	1.50
Marhahús	1 kilogramm	—36
Sertéshús	"	—44
Szalonna	"	64—76
Diszózsír	"	—75
Vöröshagyma	"	—10
Fokhagyma	"	—10

C s a r n o k.

Tudományos apróságok.

Eszményi világosság. — A villám oka. — Mi okozza az északi fényt? — Budapesti ivóvíz. — A növények zöld színének titka. — Miől alszanak az állatok télen? — A tenger új világa. — A szív gépezete.

Amerikai tudományos folyóiratok nem tudnak betelni a Mc. Farlan Moore nevével. Ki ez a Farlan Moore? Azt mondják, hogy Edisonval és Teslával együtt ő is a jövő század villamos nagyságai közé fog tartozni. Ez a fiatal tudós nem talált fel egyebet, mint a nappali világosságot, a maga eredeti valóságban, és az ő világossága felülmulja az acetylént s a villamos világítást egyaránt. Pedig nem kell hozzá sem égő anyag, sem kanóc, sem felgyújtás, sem eloltás, s ha a szobában vagy az utcán homályosodni kezd, az ő lámpája magától kezd olyan világosságot árasztani, hogy az éj és nap között megszűnik a különbség, sőt még alkonyodás sem lesz. Ez a világosság se nem vrkít, se nem melegít, szóval teljesen nappali világosság. Farlan Moore az ismeretes Crook-féle légüres csöveket alkalmazza, a melyeknek belső oldalait egy új anyaggal vonja be, s ez anyag teljesen az ő titka; a Crook-csövek átlátszóak és ezekből áramlik ki a világosság. A világossághoz szükséges energiát persze erős villamos áram alakjában viszi be s azok a fénytűnemények, a melyek során a Röntgen-sugarak állanak elő, használatnak fel az újféle világításra is. A dolog egészen új; amerikai lapok egész dicsőhimmuszokat zengenek róla, de a legközelebbi mibenlétéről még semmit sem írnak, miután a feltaláló maga is erősen dolgozik e csodálatos találmányon, amely hivatva

lesz a huszadik században kiszorítani minden világítást.

A fénytűnemények különben is folytonos vizsgálódás tárgyait képezik, és ez az a tér, amelyen talán legtöbben buvárkodnak. A természet két fénytűneménye: a villám (nem a villámlás) és az északi fény mindaddig rejtély volt. Most ezek megfigyéléséhez is közelebb jutottak.

Nyári meleg napok után, szép holdvilágos esteken is nagyon gyakori tűnemény a villám (Wetterleuchten). Meinardus német meteorologus e nyáron sokat foglalkozott e tűneménynyel, végre arra a meggyőződésre jutott, hogy a villám is csak a légköri villamosság elsüléséből ered, tehát éppen olyan villamos tűnemény, mint a mennydörgéssel járó villámszíkra. Ez az elsülés azonban mindig nagy távolságban történik tőlünk, úgy, hogy a szikrát nem látjuk, hanem csak visszfényt (éppen ezért látható mindig csak este), sem hangját nem halljuk; a mennydörgés hangját az emberi fül 15 kilométernél nagyobb távolságról már nem hallja. A mennydörgés ilyenkor azért sem hallatszik, mert a levegő egyes rétegei nem egyenlő sűrűek s így a magasból jövő hanghullámok visszaverődnek. Ez a tűnemény távoli mennydörgésnél nappal is beáll, nem halljuk a hangot, de világos lévén, persze a fénytűneményt sem látjuk.

Egy másik, ennél sokkal érdekesebb fénytűnemény: az északi fény is egyik megfigyelhetlen rejtély volt eddig. Most Paulsen természetbúvár, aki Grönlandban fontos meteorológiai megfigyeléseket tett, ezek alapján azt állítja, hogy az északi fény foszforeszkáló világosság, amelynek forrása a légkör magasabb rétegeinek villamos feszültségében van: az északi fény tulajdonképpen e forrásból eredő villamos energiának lassu kisugárzása által keletkezik; ez az oka, valamint az energia szertelen nagysága, hogy oly sokáig tart. Lehet, hogy az energia e forrása a légkörön felül is esik, de mindenesetre villamos természetű.

A negatív villamosság a magas légkörből való kisugárzás által természetesen veszt az energiájából, de ezt a nap pótolja, még pedig úgy, hogy a légrétegszcskek a rájuk sütő napsugarak hatása alatt magukoa halmozzák a sugárzó energiát és ezt az energiát villamos kisugárzás alakjában ismét kiadják magukból. És ez aztán az északi fény.

A légkör magaslatáról leszállva a földre, foglalkozunk ezuttal egy nagyon is gyakorlati tárggyal, az ivóvízzel.

A budapesti vízvezeték növényvilágát Istvánffy jeles természettudósunk tanulmányozta és erről érdekes tanulmányt tett közzé egy német növénytanú lapban. Istvánffy a vízvezetékéből vizet vett és légzáró edényekben kitétté a nap hatásának, hogy a benne levő csírák teljesen kifejlődjenek. Azt találta, hogy a vízvezetékben egész moszatvilág lakozik, ezek egysejtű, igen kicsi lények, melyek még a szűrőn is átfolyhatnak s tovább is életképesek maradnak. Csírái egy évig is élnek. Azonkívül van a vízvezetékben vizgomba is (saprolegniaccak) és ezek is szivós életűek és a szűrőn szintén átfolyanak. Ebből tehát azt tanulhatjuk, hogy a vízvezetéki vizet nem elég megszűrni, hanem ha a benne élő apró lényeket ki akarjuk ölni, akkor a vizet fel kell forralni, akárcsak kolera idején!

Ez azonban csakis a növényvilág! Veszedelemesebb ennél még a többi benne levő

holmi, mert a budapesti víz nincs híján szervesetlen alkotórészeknek sem, sőt némi rothadási termékek is találhatóak benne, a minék az ammoniak a jele. Azonban tartalmaz olyan anyagokat is, a melyeknek jelenléte előnyös az egészségre. Ilyenek a kénsavas vegyületek, főleg a gipsz; az ólom ugyanis a tiszta vízben feloldódik és mérgező anyaggá válnék, de ha kénsavas vegyületek vannak a vízben, akkor az ólomot nem képes feloldani.

Mi az a növényi zöldség? Minő anyag ez, a mely annyira el van terjedve a természetben?

Egy angol tudományos folyóirat vetette fel újabban e kérdést és igen érdekes tanulmányban felel rá. A chlorophyll, amint ez anyagot nevezik, a növények legfontosabb alkotórészeinek egyike, de vegyi összetételére nézve eddig teljesen ismeretlen volt, csak azt tudtuk róla, hogy fejlődésére okvetlenül szükséges a napfény; sőtétben termő növények (pl. burgonya a pincében), fehérek, üvegszerűen átlátszóak, ha azonban rövig ideig világosságon vannak, már megzöldülnek.

Újabban végre sikerült a rejtelmes anyag titkához az utat megtalálni. Abból indultak ki, hogy a chlorophyll kioldottak a növények sejtjiből s az így nyert zöld oldathoz savakat (pl. tiszta vitriolt vagy eczetet) öntöttek, mitől a színe barna lett. Ez alapon előbb Frény francia, azután Schunk angol vegyészek a következő kísérletet tettek: chlorophylloldathoz sósavat és éthert öntöttek, akkor lent a sósavas oldat kékes lett, a felső etherikus oldat pedig vöröses sárga. Ez a két oldat két különféle testet tartalmazott, de mindenik a chlorophyll egy-egy változata volt. A sósavban phylocyanin nevű anyag, az etherben pedig phyloxantin keletkezett. Az előbbi apró jegecsek alakjában is előállították, az utóbbit még nem. Így tehát már ismerjük a chlorophyllból keletkező testeket s az ez alapon álló vizsgálatok okvetlenül elvezetnek magához a chlorophyllhoz is. S hogy ez nemcsak tudományos fontosságú és meddő könyvbéli eredmény, hanem gyakorlati dolog lesz, kiválgatják abból, hogy a chlorophyll az, ami a növényt a belehelt szén-sav átalakítására képessé teszi, arra tehát, hogy e szervesetlen anyagból a szükséges szerves vegyületeket a növény magának előállíthassa. Ez tehát az anyag, amely az ásványi anyagokból eredő testeket átviszi a növényi s ezzel az állati testbe. A chlorophyll teljes megismerésével mindenesetre meglepő felfedezések várhatók a növényi anyagcsere terén, és lehet, hogy az egész növényélettanra nagy kihatással lesz. A szerves és szervesetlen világ közti kapcsolat titkának megismerésében egy nagy, igen nagy lépéssel jutottunk tehát közelebb a Schunk kísérletei által.

Az állatvilág köréből is érdekes kérdéssel foglalkozott Dubois, s e kérdés most télnék idején éppen aktualis.

Mi okozza az állatok téli álmát? Sokan foglalkoztak e kérdéssel, a míg Dubois Rafael sok és elmes megfigyelés és vizsgálat alapján megadta a feleletet. A téli álmot teljesen olyan, mint a rendes álmot, csakis a hypnosis nagyobb fokú, hosszabb ideig tart és a téli álmóban a test hőképzése is kisebb; a téli álmot okát eddig bizonyos álmosító, mérgező anyagokban keresték, de semmi ilyenmő anyagot nem leltek az alvó állatokban. Dubois végre a vért kezdte elemézni s megtalálta az okot. Előbb a vér-

xoygém
állapot
állapot
mezte
menny
gyarap
gyarap
ver ily
tartalm
nyulla
be, mi
álomna
gyobb
tanuln
valósz
álmán
A
melyse
Avagy
Mely
azaz
zódve
híhete
a me
nagyo
Hog
példá
más, f
más o
de me
nyira.
kat to
ben s
8000
állatv
d-g r
nyekt
erdős
dekre
melys
fajtak
melyu
lág el
fejláb
kok é
nagys
Azon
a lét
reng
fegyve
vagyv
nem
Ezek
ó rej
mert
megé
odale
A
érez
ütem
ráztál
uj e
lapba
is v
szív
idege
szív
izgat
huzó
utóha
akkor
ezek
izom
tatik
ideg
lesz
utóha
mákd

xoygén tartalmát vizsgálta, ez azonban éber állapotban is csak akkora volt, mint alvó állapotban. Azután a szénsav-tartalmát elemezte a vérnek, és itt már meglepő eredményre jutott. A szénsavtartalom ugyanis gyarapodni kezd már az álm elején is és gyarapodik az ébredésig, úgy, hogy egy liter vér ilyenkor hét köbcentiméter szénsavat tartalmazott. Tett azután kísérletet: egy nyullal szénsavval kevert oxigént leheltetett be, mire a nyúl erős álomba merült. A téli álomnak tehát a vérben felhalmozódó nagyobb szénsavtartalom az oka. Dubois e tanulmányokat a mormótán tette, de minden valószínűség szerint az összes állatok téli álomnak ez a megfejtése.

A végtelen tenger az ő mérhetetlen mélységében mit rejteget? Van-e ott élet? Avagy örök halál, örök álom uralkodik ott? Mély titok fedte a feneketlen mélységet; azaz a természetbuvárok meg voltak győződve róla, hogy odalent nincs élet. Mert hihetetlen, szinte képzelhetlen az a nyomás, a melyet a reugeteg vízréteg gyakorol a nagyobb mélységekben.

Hogy fogalmat alkossunk róla, mily nagy például 1000 méter mélységben a víznyomás, felemlitem, hogy itt az embert a nyomás oly vékonyra sajtolná, mint egy lepény, de még a fát is összepréselné félvastagságyúra. Egy tudományos expedíció kutatásokat tett a japán tenger mélységes rétegeiben s meglepő dolgokra bukkanak. Még 8000 méter mélységben is egész növény- és állatvilágot fedeztek fel, mindenféle, az eddig nem ismert tengeri állatok és növényektől eltérő alakokkal. Egész tengeralatti erdőségek tekerődő indákkal és mértföldekre kuszó növényekkel népesítik be a mélységet. Buja növényzet a legexotikusabb fajtákkal képezi itt a tengeralatti őserdőt, melynek közepette egy egészen új állatvilág él. Óriási pókok és férgek, azonkívül a fejlábúak, kagylók és csillagállatok meg rákok és teknősök váltakoznak a mieinként nagyságban és alakban merőben eltérők. Azonfelül egy külön haltársadalom üzi ott a létért való küzdelem vad harcát; halak reugeteg nagyságban, óriási szájjüreggel és fegyvererősséggel fogakkal és olyan mohó étvágygyal, hogy az egyik hal gyomrában majdnem oly nagy halat lelnek, mint önmaga. Ezek az új állatfajok, mire előkerülnek az ő rejtett világukból, mind elpusztulnak, mert a mi légnyomásunkban nem tudnak megélni s így bő és új kutatási tér nyílik odalent a tudósvilág számára.

A szívverés tüneteit nemcsak mindenki érezi, hanem ismeri is. Szabályosságának és ütemszerűségének okát sokféleképp magyarázták már. Most Meltzer new-yorki tudós új elméletet irt róla egy amerikai orvosi lapban s az elmélet európai szakkörökben is visszhangra talált. Meltzer szerint a szívnek van egy fékező és egy gyorsító idege. Ha a fékező ideg izgatódik, akkor a szív működése eláll; ha ellenben a másik izgatódik, arra a szívnek gyakoribb összehúzódása következik. A két ideg izgatása utóhatást idéz elő; ha a szív összehúzódik, akkor nyomást gyakorol a szív idegeire és ezek által a velők összeköttetésben levő izomzatra. De egyszersmind egyenlően izgatódik ez által mind a két ideg is; a fékező ideg izgékonyabb lévén, ez erősebb hatású lesz és a szív elszibbad. Ezután beáll az utóhatás, mely alatt ismét a gyorsító ideg működik s így ismét beáll a nyomás.

Vértess József.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődő, Maros-Ujvár. A folyó évben ez volt az utolsó. A későn megtartott őszi közgyűlés kimerítette az egész tárgysorozatot.

G. A., Gyulafehérvár. Hogyne? minden bizonynyal.

Katinka, Budapest. Barátos, Háromszék megye. A verskötet a kiadónál — Cirner és Lingner cég, Nagy-Enyed — rendelhető meg.

Kiváncsi, Abrudbánya. Nem járt azon vidéken soha; tudunkkal jött nyáron ohajtja az aranytermelést a helyszínen tanulmányozni.

M. O., Nagy-Enyed. Jövő számunkban.

Többeknek, Nagy-Enyed. Már több ízben szólaltunk fel e tárgyban, most nem tartjuk alkalomszerűnek.

D. N., Magyar-Igen. Ön még él? mi azt hittük, már rég egy szebb hazába költözött, hogy oly sokáig hallgatott.

X. Y., Tövis. Az elfogás dolga; szerintünk M.-nek van igazsága.

J. K., Kolozsvár. A leányzó nem halt meg, csak alszik.

D. Gv., Maros-Vécső. Köszönjük, de idejét multa.

B. L., Vingárd. E hó 9-én.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyedben.

Báli selyemszöveteket 35 krtól

14 fnt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 fnt 65 krig méterenkint, sima, csikos, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 különböző szín és mintázatban stb.) a megrendelt áru postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat posta fordultával küld: HENNEBERG G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcba ezimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (4)

467-896. tkvi számhoz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. jbiróság mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyszébeni „Albina” takaré- és hitel-intézet végrehajtatónak Szávu Tanásze száspataki lakos végrehajtást szenvedő ellen 30 fnt s jár. iránti végrehajtásos ügyében a száspataki 89 sz. tkjvben A + 1. r. 192. hr. sz. alatti ingatlanára 1 fnt; a 2. r. 260/1, 261/1, 262/1. hr. számokra 173 fnt; a 3. r. 362. hr. sz. 12 fnt; az 5. r. 507. hr. számra 17 fnt; a 6. r. 531. hr. sz. 50 fnt; a 7. r. 559/0. hr. szára 8 fnt; a 8. r. 588. hr. szára 10 fnt; a 9. r. 591/1. hr. szára 36 fnt; a 10. r. 694, 695/1. hr. szára 25 fnt; a 11. r. 706. hr. szára 23 fnt; a 12. r. 892, 893, 894, 895, 896. hr. szára 9 fnt; a 17. r. 1448 hr. száma 10 fnt; a 20. r. 1717. hr. szára 199 fnt; a 21. r. 1791/2. hr. szára 4 fnt; a 22. r. 1825. hr. szára 248 fnt; a 23. r. 1954, 1960, 1962. hr. szára 9 fnt; a 24. r. 2009, 2000. hr. szára 42 fnt és a 25. r. 2136. hr. szára 37 fnt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, a 4. 13, 15. és 18. r. 432, 1124, 1255, 1272, 1334, 1609, 1610. és 1611/1. hr. sz. ingatlanokra azonban az árverés elrendelhető nem volt, mert azok, eltekintve, hogy a 4, 13. és 18. r. sz. alattiakról már az árverési kérés alapját képező 1899/86, illetve 6003/89. tkvi sz. zálog, illetve végrehajtási jog töröltetett, időközben eladtván, nem képezik többé Szávu Tanásze végrehajtást szenvedő tulajdonát, a 19. r. 1625. hr. sz. ingatlanra ugyancsak ez árverés nem rendeltethetett el, mert ennek az adója a zárt bizonyítványban nem lévén kitüntetve, a kikiáltási ára megállapítható nem volt; a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1896. évi december hó 29-én d. e. 10 órakor Száspatak község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. XI. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírokon a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A kir. jbiróság tkvi hivatala.
Balázsfalván, 1896. évi október hó 17-én.

Silbermann Mór,

tkvi kiadó.

936.

Sz. 1560-1896. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbíróseg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Grossman és Rauschenbach végrehajtatónak ifj. Lutsch György gergelyfaji lakos

végrehajtást szenvedő elleni 254 fnt 50 kr tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén a vizaknai kir. járásbíróseg területén levő Gergelyfaja község határában fekvő 287. hr. tkjvben A + 1. rsz. a. foglalt 1328. hr. sz. ingatlanok ifj. Lutsch Györgyöt megillető fele részére 14 fnt 50 kr becsárban A + 2. rend 1594. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 86 fnt becsárban, A + 3. rend 2071. 2072. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 54 fnt becsárban, A + 4. rend 1712/2. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 23 fnt 50 kr becsárban, A + 5. rend 4426/2. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 14 fnt 50 kr becsárban, A + 6. rend 4457/2. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 34 fnt becsárban, A + 7. rend 5553, 5554. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 72 fnt becsárban. A + 8. rend 5793, 5794. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 21 fnt becsárban, A + 9. r. 3448a, 3449. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 1/2 részére 13 fnt 50 kr becsárban, 309. sz. tkjvben A + 1. r. 686. 687. hr. sz. ingatlan ifj. Lutsch Györgyöt megillető 3/8 részére 104 fnt 25 kr becsárban és a 418. sz. tkjvben A + 1. r. sz. a. foglalt 4732, 4735, 4738, 4739/1. hr. sz. ingatlanok a B 54 sorsz. a 1/10-od részére 48 fnt becsárban, mely a Lutsch György tulajdonát képező ingatlanokra összesen az árverést 485 fnt 25 krtan ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi december hó 21-ik napjának d. e. 10 óraja Gergelyfaja község házánál leendő megtartása nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokon a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A kir. jbiróság tkvi hatósága.
Vizaknán, 1896. évi aug. hó 29-én.

Szentmiklósi József,

tkvi aljbiró

934 96 1-1

Sz. 5720-1896

Pályázati hirdetmény.

Alsófehér vármegye balázsfalvi járásban Szász-Csanád község székhelylyel rendszeresített körorvosi állomás halálózás folytán üresedésbe jöven, ari a ezen nel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmozása 500 fnt fizetés és 150 fnt fuvar átalány, mely előzetes havi részletekben Szász-Csanád község pénztárából fizetetik ki; a gyógy-dijakra nézve a körorvos a községekkel szabadon egyezkedik, azonban a vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezelti, köteles továbbá körét havonként legalább kétszer beutazni.

A közegészségügyi kört a monorai, sorostélyi és szászcsanádi körjegyzőségekhez tartozó 9 község (10.656) lakossal képezi.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t. cz. 143 §-a értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanúsító bizonylattal felszerelt pályázati kérvényeket hozzám 1896. évi december hó 26-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás az egészségügyi kör székhelyén, Szász-Csanádon, a község házána 1896. évi december hó 30-án d. e. 10 órakor fog megejtetni.

A szolgabírói hivatal.

Balázsfalván, 1896. nov. hó 28. an.

Simonfi,
főszolgabíró.

937. 1-1.

1896. évi
2891. szám.

Árlejtési hirdetés.

A marosujvári és deésaknai m. kir. sóbányahivatalok részére 1897. évben a következő termények és anyagok szükségesegek.

I. Marosujvár részére:

Elegybuza . . . . . 2000 hliter
Tengeri (törökbuza) . . . . . 1200 „
Petroleum I. minős. amerikai 8000 kgr.
Faggyugyertya . . . . . 6000 „

II. Deésakna részére:

Petroleum . . . . . 600 kgr.
Faggyugyertya . . . . . 1000 „

Ezen termények és anyagok szállítását elvállalni szándékozók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és 5%-nyi bánatpénzzel felszerelt, esetleg csak egyes tárgyakra és hivatalokra vonatkozó, — a pályázati feltételekben meghatározott módon kiállított írásbeli ajánlataikat **1896. évi december hó 14-én délelőtt 10 óráig** — „Ajánlat anyagok szállítására” feliratu borítékban lepecsételve — ezen királyi főbányahivatalhoz nyújtásuk be.

Az árlejtési és szerződési feltételek alóliirt m. kir. sóbányahivatal irodájában, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Magyar kir. sóbányahivatal
Maros-Ujvárt, 1896. évi nov. 22.

Életnagyságu

arczkép

krétarajzban.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellképeket készítek művészi kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DÁVID, Budapest, Károly-körút 17.

— Ügynökök mindenütt kerestek nek. —

Legszébb szobadisz.

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándék.

Karácsony és újévre.

Jelzálog-kölcsönök

földbirtokra 3 és fél százalék, házakra 4 és fél százalék, másnemű ingatlanokra 5 százalék mellett legmagasabb összegekben ajánlunk. E kölcsönök konvertálásoknál bélyeg- és illetékmentességet élveznek. Erdőkihasználások, birtok-parcellázások átvétele. Birtokszövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

„Magyar Lloyd” közgazdasági vállalat.

Budapest, Király-utca 70. sz.

923 5-8

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság

Maros-Vásárhelyt.

(Befizetett alaptőke: egy millió korona.)

a) Pénzbetéteket vesz át naptól-napig, vagyis a betét napjától a kivét napjáig való kamatoztatás mellett és azokat rendszerint mindig felmondás nélkül fizeti vissza.

b) Váltókat leszámítol és visszleszámítol.

c) Jelzálogkölcsönöket nyújt földbirtokra.

— AZ összes kölcsönök igen mérsékelt kamat és **kedvező visszafizetési feltételek** mellett nyújthatnak. —

927 4-6